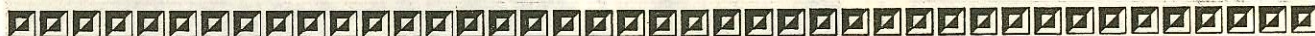

HIU KOGUJA 2 [6] 1991

ARENDUSKESKUSE «LEIGER» JA HIU KOGUJATE SELTSI INFOLEHT

Posti aprilliüllatus

Tingituna pidevast käibe-postmarkide põuast, mida põhjustas kodumaise kirja- ja postkaardi postitaksi tõstmine endiselt üleliiduliselt 5 (4) kopikalt Eesti 15 kopikale, võttis Eesti Post kasutusele ajutise frankotempli.

N. Liidu tervik-piltümbrikele löödi kummitempliga lisaväärtusena 10 kop., seega saadi kogufrankatuuriks vajalik 15 kop.

Ametlikult kasutati lisatembelduseks kümnet erinevat piltümbrikku. Neist kuus on eestiteemalisi.

Seega peaks olema sündinud 10 N. Liidu — Eesti uut tervikasja. Kas tegelik tembeldamine piirdus ainult 10 variandiga või võeti «kogemata» N. Liidu tuhandetesse küündivast valikust veel midagi lisaks, seda näitab tulevik.

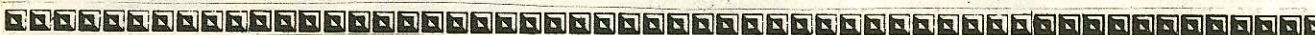
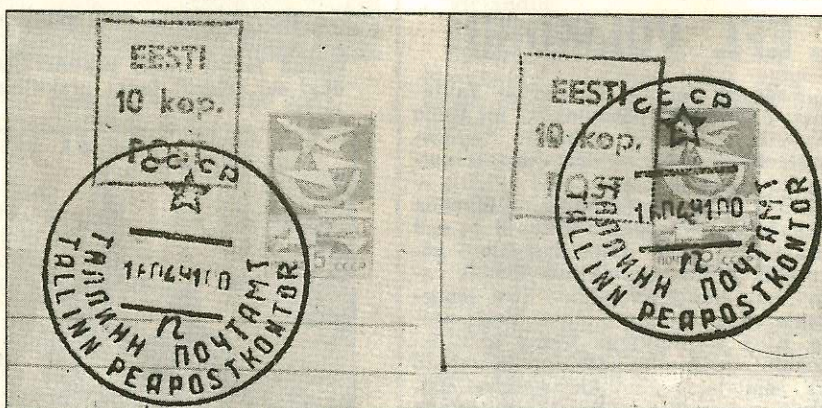
Et antud lahendus ei olnud mitte kõige õigemini valitud, näitab kohe peale uute ümbrike müügilejõudmist tembelduste seiskamine ministri korraldusel!

Lisatempliga piltümbrikke müüdi ainult asutustele-ettevõtetele tuhandelistes partiides.

Väga negatiivse mulje jätab tembelduste kvaliteet. Templijäljend on löödud kuidas juhtub «plärsti» margipildi lähedusse (ka osaliselt peale), see on enamasti ebaterav, ainult osaline või isegi määritud.

Ka posti töötlemisel on uue väljaande osas vajakajäämisi. Mõnel juhul on postitootaja kramplikult välistanud postitempli sattumist lisatemplile s. t. selle kustutamist.

Kahju, et Eesti Post valis oma väljaannete alustuseks paljudest võimalustest peaaegu et kõige halvema!

Uut Eesti Vabariigi numismaatika ajaloos

«Päevaleht» kirjutab 18. aprillil k. a. pealkirja all «EESTI VABARIIGI 1922. A. TRÜKITUD PROOVIMÜNTIDEST»: «Need 1922. aastast pärinevad proovimündid ei ole vermitud, vaid kujutised ja kirjad on metallkettakestele kantud trükitehnoloogiliselt...»

Praegusel andmetel on trükitud proovimüntidest säilinud ainult mõni eksemplar...

Trükitud proovimüntide olemasolu näitab meie kunagiste mündimeistrite otsivat vaimu ja leidlikkust. Eestis puudusid sellel ajal müntide vermise võimalused. Otsiti uusi tehnoloogilisi variante — ja miks ka mitte trükkida!...

Arvatavasti veenduti trükitud müntide katsepartii valmistamise järel nende ringluses mittevastupidavuses ja idee realiseerimine jäi ära. Pealegi tulid juba 1922. aasta detsembris, nagu teame, käbele Sakamaal vermitud mündid. Nii arvab kirjutise autor, tuntud numismaatik, ka kirjamees — Jaan Niin.

«H. K.» toimetaja arvates on tegu 1922. a. EV mündisarja ühe kavandatud variandiga. Nn. proovimündid olid toorikud, millele kavandatud joonis oli trükitehnoloogiliselt peale kantud. Kuna teine variant oli vastu-

võetavam, läks see teostamisele ja leitud toorikud jäid sellisena lebamaks.

Igal juhul on tegemist uue huvitava leiuga EV numismaatika ajaloos. Senini ei ole teada kavandite autor. Loodame, et tulevik toob nendele nappidele andmetele lisa.

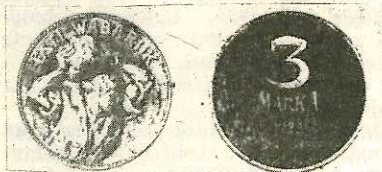

Kõige väiksema münti nimiväärtus on 50 penni (läbimõõt 20 mm), selle aversil on kiri «EESTI VABARIIGI» ja rukkiahikid, reversil nimiväärtus «VIISKÜMMEND PENNI» ja «50» ning aastaarv «1922».

1-margase münti (läbimõõt 23 mm) aversil on kiri «EESTI VABARIIGI»

ja kivi heitva mehe (Kalevipoeg?) kujutis, reversil on nimiväärtus «1 MARK» ning viljapea ja rattaga adra kujutised.

3-margase münti (läbimõõt 25 mm) avers on analoogne 1-margasega, reversil on nimiväärtus «3 MARKA», aastaarv «1922» ja kahe viljapea kujutised.

Suurima, 5-margase münti (läbimõõt 28,5 mm) aversil on kiri «EESTI VABARIIGI», aastaarv «1922» ja tuuleveski kujutis, reversil on nimiväärtus «5 MARKA», mida ümbritseb rahvuslik ornament, jagatuna neljaks võrdseks osaks ruutude abil.

Uued postitemplid

Ka Eestis jõuavad peatselt kasutusele uued postitemplid. Tallinnas asuva Eesti Postitöötlemise Keskuse ühte templivarianti näeme näidisel. Lähemal ajal tulevad uuetüübilised postitemplid kasutusele kõigis vabariigi postiasutustes.

EFL VOLIKOGU

Koosolek toimus 30. märtsil Tallinnas. Päevakorra põhipunktiks oli Uuno Kuusiku ettekanne juhatuse tegevusest. Probleemid on läbi aastate tuttavad olnud ulatudes EFL-i eelkäija — UFO Eesti Vabariikliku Osakonna aegadesse. Kõigepealt näitused ja neil osalemine, mis näitusekomisjoni pärusmaa peaks olema. See tööloik vajab uut energilist juhti. Seni loodetakse edasi väsimatu Elmar Valpi peale. Kiita sai noortega tehtav ja välisuhete edendamine. Midagi on tehtud ka postiajaloo ja kirjastamise alal. Veidi poleemikat tekitas filateliaalne perioodika. Nagu lugejatele teada, on viimase ajal siin mõndagi röömustavat. Kui paljude aastate kestel oli bületään «Side Raadio Televisioon» ainus eestikeelne regulaarselt ka natuke filateliat kajastav väljaanne, siis nüüd on «Hiiu Koguja», «Efil» ja «Eesti Kollektsoonäär». Oma ajakirja väljaandmissoovist kõneles filatelistide klubi «Estonia» liider Ants Linnard ning päevakorras on juba mõnda aega olnud aastaraamatu «Eesti Filatelist» koostamine kodumaal. Kostis häält, et aitab rivaalitsemisest ning tuleks jõudusid koondada. Enam poolehoidjaid sai aga arvamus, et konkurents on edasiviiv ja igati tervitatav. Külalap aeg näitab, missugune väljaanne püsima jääb.

Elava mõttevahetuse kutsus esile ka ürituste kalender. Eriti just kokkutulekute ajad. Kui paar kokkutulekut väga lähestikku satuvad, siis kipub teine (enamasti rajoonis toimuv) kannatama. Tahaks väga loota, et kohalviibinud sellest vajalikud järeldused teevad ja 1992. aasta algab ka Eesti maal korraliku ürituste kalendriga, mis kõigi asjahuviliste poolt varakult klaariks on vaieldud ning ka Riia ja Leningradi kolleegidega kooskõlastatud.

EFL finantsseisu tutvustas Asta Heinlo. Uuest filateliaklubist, mis tegelikult jätkab omaaegse klubi «Estonia» tegevust sama nime all, andis teavet Ants Linnard. Tänase seisuga on klubis ca 60 liiget, kogunetakse kord nädalas reedeti kella 17.00–19.00 Inseneride Majas (Tõnismägi 7). Klubi tahab ühendada Estica-huvilisi kogujaid (mitte ainult filateliste). Sisse-

Hiiu Kogujate Selts tähistas Tartu rahu 71. aastapäeva sellega, et kutsus omale külla Väino Karmi Tallinnast. Kolme tunni kestel said kokkutulnud teavet Eesti postmarkidest, nende erimistest ja võltsingutest. Mõndagi sai selgeks lausa praktiliselt — konkreetseid marke uurides ning võrreldes.

23. veebruaril oli Hiiu Kogujate Seltsi külaliseks New Yorgi Eesti Filatelistide Seltsi esimees Rudolf Hämar. Hiidlased kuulsid nii mõndagi huvikaaslaste elust teisel pool Atlandi ookeani. R. Hämara saatjaks tema Hiiu-maatkal oli Ants Linnard, kes tutvustas ka taasloodud filatelistide klubi «Estonia».

astumismaks ja aasta liikmemaks on 10 rubla ning vajalik on ka ühe klubi liikme soovitus. Suvel korraldatakse Otepääl näitus (12.–14.07) ja kokkutulek (13.07).

Ei saadud ka varustusprobleemideta. Juhatusele oodati praktilist kaasabi, et EFL-i liikmetele teha mõistliku hinnaga kättesaadavaks Leedu uudismargid. Seni tuleb huvilistel eraviisiliselt vahendajatele soliidset protsenti maksta.

Väga huvitav oli volikogu koosolekule järgnev loeng. Kohalolijale esines Rootsi Filatelistide Liidu esimees Gunnar Dahlvig. Alustuseks esitas ta põgusa ülevaate Rootsi Filatelistide Liidust, mis koosneb poolteistsajast ühinguist, klubist või seltsist 10 tuhande täiskasvanud ning 4 tuhande noorliikmega. Aasta liikmemaks on 180 krooni Rootsi Filatelistide Liidule + kohaliku organisatsiooni liikmemaks, mis võib väga erineva suurusega olla.

Liikmed saavad tasuta 10 korda aastas ilmuva ajakirja, hinnaalandust liidu poolt kirjastatud trükiste soetamisel, võimaluse filateliapäevadele osalemiseks. Iga liikmesorganisatsioon saab lektorite ja teemade nimekirja, et oma liikmele sobiva loengu asjus kokku võiks leppida.

Seejärel tegi hr. Dahlvig väga huvitava praktilise ettekande temaatilisest filateliast. Kasutades jutu illustreerimiseks diaposiitive oma kogu lehtedest, andis ta teemast väga asjaliku ülevaate. Lausa kahju, et kuulajaid napilt, ning üritus tehniliselt kehvasti ettevalmistatud oli. Valge ekraani puudumine tegi näidatava isegi täispimedas ruumis vaevalt nähtavaks ja välistas täielikult märkmete tegemise võimaluse. Loodetavasti talletasid need vähesed kuulajad kõik räägitud mällu ja annavad selle edasi arvukatele huvikaaslastele. Külalise poolt esitatud oli aga tõesti kõrgetasemeline.

Elmo VIIGIPUU

Soome postmarkide 1991. aasta väljalaskeprogramm

5. 02. Maakonnalilled. 3 marki (2.10; 2.90; 3.50 MK)
5. 02. Maakonnalill — pihlakas. 2.10 MK x 10 lõigatuna
kleeps — väikepoognal
1. 03. Jäähoki MM 1991. 2.10 MK
1. 03. Kodumajandusõpetajate koolitus 100 a. 2.10 MK
8. 03. Pro Filatelia. H. Schjerfbecki maale. 2.10+0.50 ja 2.10+0.50

20. 03. Linnud. Automaatviihik. 5.00 MK (2x2.10+2x0.10+0.60 MK)
20. 03. Kalastus. Postmargiviihik 10.50 MK (5x2.10 MK)
4. 06. Põhjala postmargid: Turism. (2.10; 2.90 MK)
4. 06. Maksimum-postkaardid Nr. 12 ja Nr. 13 a' 6.00 MK
7. 06. Euroopa-CEPT 1991. (2.10; 2.90 MK)
7. 09. A. W. Finch. Belgia—Soome ühisväljalase. (2.90; 2.10 MK)
17. 09. Magusatööstus Soomes 100 a. 2.10 MK
17. 09. Laste joonistusvõistlusest. 2.10 MK
4. 10. Noorte harrastusi. Väikepoogen. 8.40 MK (4x2.10 MK)
18. 10. Iisalmi 1891—1991. 2.10 MK
1. 11. Jõulud 1991. 2 marki
1. 11. Keemia. 2.10 MK ja 2.10 MK
1. 11. Tervik-jõulupostkaardid. Nr. 4, 5 ja 6. 28.00 MK
(3 M. Wendelini pildi ainel)
8. 11. Tervikpostkaart. 2.10 MK (väärtus näitamata)
Kogu aastase väljalaske hind on 97 MK.

Tallinn 1219—1919 Reval

Vähetuntud väljaanne Tallinna 700. a. juubeli puhuks väljaantud suveniirmarkidest.

Margid esinevad nii perforeeritult, kui lõigatult. Pildiallkirjad on:

1. Loss — Schloss.
2. Vaade rannalt — Blick vom Strande.
3. Raekoda — Rathaus.
4. «Estonia» teater — Theater «Estonia».

ESTICA'91 4-7.07.91 TALLINN

Tänavuse filateliase üheks tippsündmuseks vabariigis on kahtlemata EFL poolt korraldatav Estica '91.

Näitus toimub Tallinnas 4.—7. juulini «Eesti Näituste» paviljonis.

Reglemendi kohaselt võetakse vastu eksponaate, mis on seotud Eesti temaatikaga järgmistes näituseklassides:

- traditsiooniline filatelia,
- postiajalugu,
- temaatilised kogud,
- tervikasjad,
- aerofilatelia,
- kirjandus,
- noorteklass.

Üheaegselt näitusega toimub ka ülevabariigiline filatelistide kokkuleht, oksjon ja seminar estica teemadel.

Filatelia ABC

1. Postmarkide ja postitemplite kvaliteedinõuded

Postmark peab olema vigastamata, s.t. sel peavad olema kõik hambad alles. Värv ei tohi olla pleekinud ega mark määrdunud. Margi pilt olgu hästi tsentreeritud. Postmargil ei tohi olla ka murdekohti, rebendeid ega õhemaid kohti («aknaid»).

VOLT: Kui üle margi läheb valge vöö, on tegemist paberivoldiga.

TRÜKINIHE: Kui hammastus asub trükitud pinnal, on tegu trükinihkega.

PRÜGIHAMMASTUS: Kui hammastus ei ole puhas vaid on ebaterav ja paistab ebapuhtana, on tegu prügihammastusega.

TEEMANTHAMMASTUS: Kui postmargi serv (või osa servast) on peaaegu tasane, kuid siiski korrapäraselt iga saki kohal on väike «minisakk», on tegemist teemanthammastusega.

Postmarke, kus on volte, trükinihkeid, prügihammastust, teemanthammastust, hammastuse nihkeid või hammastamata külgi, ei tule pidada vigasteks («praagiks»), vaid need tuleb säilitada eraldi. Need on erandina väärtuslikud.

POSTIVÄRSKE (tähistus **): Postivärskeks nimetatakse postmarki, millel on alles algupärane liim ja mis ei ole tembeldatud.

KASUTAMATA MARK (*): On postmark, millel ei ole postitemplit, kuid puudub algupärane liim tagaküljel.

TEMBELDATUD MARK (⊙): Postitempel peaks olema võimalikult hästi tsentreeritud. Näitusekogu tembeldatud margid peaksid olema «luksus»-templiga. Templeid võib liigitada mitmeti, kuid enimkasutatav on: puhas, kaunis, eriti kaunis ja luksus.

(Järg 4. lk.)

Filateelia ABC

(3. lk. järg)

PUHAS: Umbes kolmandik tempelist peaks olema margil. Postmargikataloogide tembeldatud margid on kvaliteetseid «puhas».

KAUNIS: Kohanimi peab olema terveni ja kuupäev osaliselt loetav.

ERITI KAUNIS: Kohanimi ja kuupäev loetavad ja tempel peaks olema postmargil enam-vähem otse.

LUKSUS: Kohanimi ja kuupäev loetavad. Tempel on keset postmarki ja otse. Oige väikesed kõrvalkaldeid võivad olla.

Eksemplar ei kölba kollektsiooni, kui tempel on tuhmunud või tempelivärv on läinud laiuli.

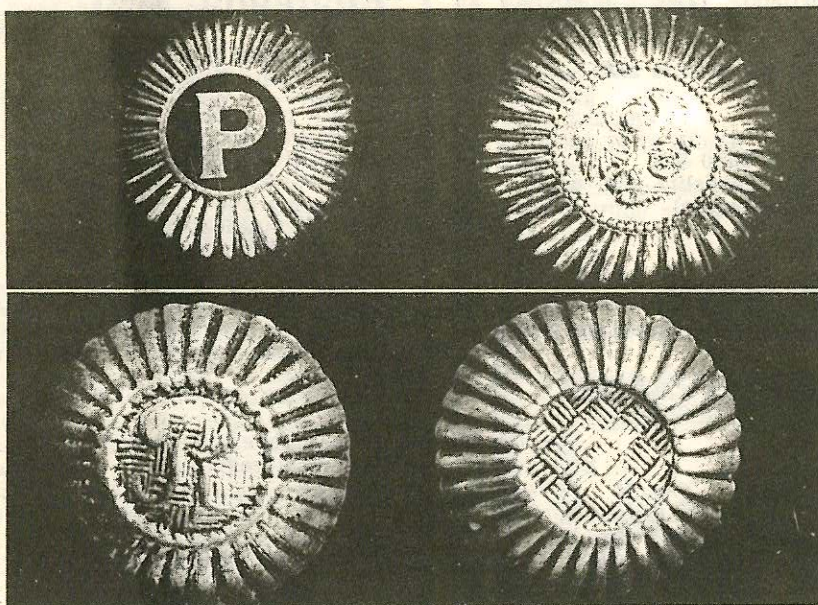
Vaid eriti haruldaste postmarkide puhul tehakse vigade osas mööndusi, siis kui täiesti korrektset postmarki on praktiliselt võimatu saada.

(Järgneb)

ARS-i poolt 1990. a. valmistatud medalid

Aine/Nimetus	Materjal	Ø, mm	Kunstnik	Tiraaž	Märkused
1. Näitus «Ühine meri»	Cu	60	(kordus)	50	tellija «Höbevalge»
2. «Norma» SK meister	„	erikuju	E. Valter	700	
3. Muusika aastapreemia	„	60	(kordus)	36	
4. C. R. Jakobson-«Sakala»	„	70	E. Viies	300	
5. Viljandi Suurjooks	„	65	(kordus)	1600	
6. Tallinna Polütehnikum	„	60		500	
7. Tallinna Kaubamaja	„	60		800	
8. Har. Min.-i tunnustusmedal	„	50	A. Tapper	1000	
9. Laulupeomedal	„		Kersna	500	osav. märk keskel
10. Viljandi TREV	„	50	(kordus)	60	
11. Eesti Surguti TET	„		J. Dubov	500	
12. VAZ-i SK	„	60	T. Eving	510	
13. TTÜ audoktor	(valu)			2	autoritiraaž
14. Tall. linnav. «Sümboolika»	„	80	J. Dubov	100	
15. —, —, —, —	„	„	„	50	tellija EFL
16. Dekaan «Kaelaraha»	(höbet.)		E. Valter	8	osa emailitud
17. «Kalevipoeg kündmas»	„		(kordus)	100	Põllum. Min.

Eesti Vabariigi saapamärgid

Üheks väga omapäraseks märkide liigiks, kandmiskoha järgi liigitamisel, on märgid, mida kantakse saapastel. Eesti Vabariigis olid sellised märgid kasutusel ratsaüksustes. Sellise märgi kasutuselevõtu tingis praktiline kaalutlus: jalamehele pole ratsaniku mütsimärk sugugi selgelt näha, silmade kõrgusel saapasaärel asuv märk aga näitab kohe, kellega on tegemist. Allpool teemegi juttu mõnest Eesti Vabariigis kasutusel olnud saapamärgist, täpsustades seejuures ka sellise märgi nime-tust.

1. Eesti Vabariigi politsei.

Politsei vormiriiete kirjelduses, mis antud 25. 02. 1935. a. on öeldud, et ratsapolitsei ametnike saapasaabaste sääre ülemisele äärele on kinnitatud rosett, mille alumine osa on hõbedavärvilisest metallist ja selle pealmsel rukkilillesinisel pinnal on valge täht «P».

Valgest metallist rosett on moodustatud 32 kiirest. Roseti läbimõõt 23 mm, paksus 8 mm. Roseti keskel sõõr läbimõõduga 12 mm. Sõõr on kaetud sinise emailiga ning selles asub valgest metallist täht «P».

2. Eesti Kaitseliit.

29. 03. 1935. a. kinnitatud kaitseliidu vormikirjelduses on kirjas: Ratsa-kaitseliitlaste saapail ees põlvesilma kohal saapa ülemisest äärest 20 mm allapoole on valgest metallist sõõriline rosett, kaitseliidu kotkaga keskel.

Valgest metallist rosett on moodustatud 35-st kiirest. Roseti läbimõõt 28 mm. Roseti keskel on sõõr läbimõõduga 16 mm, milles kaitseliidu kotkas. Roseti paksus 9 mm.

3. Eesti Kaitseväge.

23. 01. 1936. a. kinnitatud kaitseväävormi kirjelduses on öeldud ratsaväe ja jalaväe ratsaüksuste vormi kohta saapaste osas: Esiküljel (sää-

rel) on väljalõige, millest allapoole on asetatud hõbedavärviline metallist rosett.

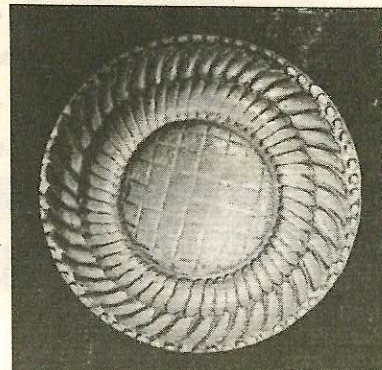
Valgest metallist rosett on moodustatud 46 kiirest, läbimõõt 30 mm ja paksus 10 mm. Roseti keskel 14 mm läbimõõduga sõõr, millel põimitud ornament.

Enne nimetatud vormi kasutuselevõttu kanti kaitsevääs järgmist saaparosetti:

Rosett oli moodustatud 32 kiirest. Läbimõõt 29 mm, paksus 10 mm. Kesksõõri läbimõõt 15 mm. Sõõris põimitud ornament, millel suur kirjatatäht «R». Valge metall.

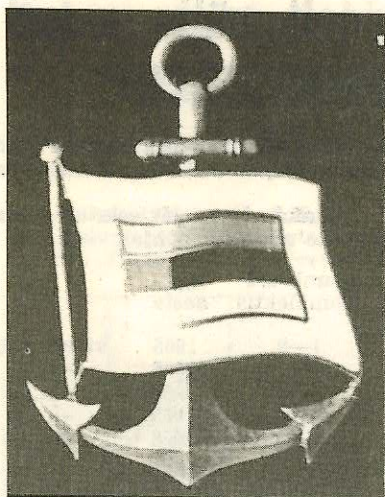
Sellised on siis teadaolevad Eesti Vabariigis kasutusel olnud saapamärgid e. täpse nimetusega saaparosetid.

Nende rosettide kinnitusviis on omapärane. Kui tavalisel rinnamärgil on tagaküljel kruvi ning eraldi oleval metallisõõril vindiga auk kruvi jaoks, siis siin on lugu vastupidine. Rosettide tagaküljele on kinnitatud üle õõnsa märgikumeruse metallriba, milles vindiga auk. Eraldioleval metalliliistul on küljes kruvi. Selline konstruktsioon välistab olukorra, kus märgikruvi ots hakkaks säärt hõõruda.

Lisaks kirjeldatud märkide fotodele toome siin veel ühe saaparoseti foto. Rosett punasest vasest, läbimõõt 34 mm. Mis rosett see on? Kes teab?

Oio KIILER

Kes teab?

Kuldne ankur, millele on asetatud valge emailiga kaetud lehviv lipp. Lipul asub keskel sini-must-valgelt emailitud osa.

Kõrgus 27, laius 20 mm.

Kes teab!

NORDIA 91

Tänavuse NORDIA '91 korraldajaks on Reykjavik. 7. märtsil saabus ametlik kutse ka Eesti Filatelistide Liidule. Eestile on varutud 30 stendi ja 5–6 osavõtukohta. Näitus toimub 24. VI – 1. VII 1991. a.

Inglismaa uued pangatähed

Inglise Panga trükikojal on praegu käsil käibel olevate paberrahade asendamine uutega. Ühenduses sellega asendatakse ka rahade esiküljel olev kuninganna portree uue-maga. Panga enda väljendusel on see nüüd «gracefully aged» (meeldi-valt vanemaks muudetud). Kuninganna Elizabeth II saab selle aasta aprillis 64-aastaseks. Kahtlemata uute rahade trükkimisel rakendatakse kõige uuemaid menetlusi võimalikkude rahavõltsijate töö raskendamiseks või hoopis ärahoidmiseks. Muidugi omab rahatähtede paber endas metallriba, mis nüüd on sisse viidud nn. «tikitud» (=stiched) viisil.

Tegelikult on viienaelased pangatähed liikvel juba alates 7. juunist 1990, asendades vajaduse kohaselt järk-järgult seni liikvel olnud tumesinised viienaelased paberrahad, mille tagaküljel on Waterloo lahingus Napoleoni võitnud Duke of Wellington'i (1769–1852) portree, koos vastava lahingu stseenidega. Uued viielised kujutavad tagaküljel kuulsa inglasest raudteede pioneeri

George Stephensoni (1781–1848) portreed ühes tema esimeste vedurite mudelitega. Uus viiene on esiküljel pruun-roheline ning tagaküljel sinakasroheline ja pruun. Raha ise on suuruselt tuntavalt väiksem endisest formaadist – tingitud peamiselt paberi kokkuhoiust. Teatavasti Inglise kõige madalama kupüüri elu-iga piirdub tavaliselt ainult 2–4 kuuga. Asjaolu on peamiselt tingitud kombest, kus enamik inglise mehi ei oma kunagi peenrahataskut, vaid hoiavad münte lahtiselt taskus koos madalama käibeloleva paberrahaga.

Paberrahade kogujad olid uute «viieliste» ilmumisel muidugi vilkad, et saada endi kogusse eksemplare nende esimesest seeriast – A 01 ja ka võimalikult selle seeria madalamatest numbriest (000 001–999 999). Kõige esimesed numbrid muidugi nendest läksid Panga oma muuseumisse või kingina ametiisikutele. Kogumise objektiks muutusid samuti liikvelt kaduvad viienaelased pangatähed hertsogi Wellingtoni portreega väljaande viimasest liikvele las-

Filokartia «Sovetski Kolleksioneris»

1. E. Fainštein «On vaja kunsti-postkaartide katalooge» lk. 141–142.
2. M. Zabolšev «Pühendatakse Suurele Kobzarile» lk. 133–143.
3. E. Fainštein «1812. a. heroiline epohh kunsti-postkaartidel» lk. 144–148.
4. A. Gdalin, A. Zemtsova «Suur kangelastegu postkaartidel» lk. 109–115.
5. E. Fainštein «Esimesed Vene kunstilised postkaardid» lk. 116–124.
6. I. Sarõtšev «Pealinna peatänav» lk. 89–98.
7. M. Zabolšev «Kaotatu jälgedel» lk. 99–106.
8. «Antikvaar» lk. 107–110.
9. E. Fainštein «Vene revolutsioonilised postkaardid» lk. 83–90.
10. I. Bugajevitš «Postkaart pedagoogi arsenalis» lk. 91–98.
11. V. Šlejev «Postkaardid V. I. Lenini elus ja revolutsioonilises tegevuses» lk. 123–134.
12. M. Zabolšev «Ainult postkaartidel säilinud ausambad» lk. 135–142.
13. I. Bugajevitš «Ühe postkaardi lugu» lk. 143.
14. M. Zabolšev «Lahtine kiri (1917–1919)» lk. 119–127.
15. S. Babintšev, N. Tagrin «Filokartia bibliograafia» lk. 128–136.
16. V. Šlejev «Mööda Šveitsi mägiradu (V. I. Lenini rännak 1904. a. juulis)» lk. 116–136.
17. M. Zabolšev «Inimesed, kes vallutasid taeva» lk. 153–166.
18. V. Šlejev «Filokartia bibliograafia» lk. 167–171.
19. G. Arzumanov «Minu Bakuu» lk. 107–126.
20. M. Zabolšev, V. Artemjev «Kunst – massidesse» lk. 88–100.
21. V. Šlejev «Kodumaine uueaasta kaart» lk. 101–112.
22. M. Zabolšev «Filokartia bibliograafia» lk. 92–94.
23. M. Zabolšev, V. Artemjev «Vapratele vägitegudele – kuulsus, au, mälestus» lk. 105–122.
24. S. Titov «Vene revolutsioonilise postkaardi ajaloost» lk. 87–89.
25. J. Popov «Puškiniana postkaartidel» lk. 127–145.
26. M. Zabolšev, V. Artemjev «NSVL Revolutsioonimuuseumi kirjastatud postkaardid» lk. 86–101.
27. E. Belikov «Venemaa Ikarused» lk. 106–116.
28. M. Zabolšev «Parteikirjastuse «Vperjod» postkaardid» lk. 53–76.
29. L. Reinus «Vennad Karamazovid» ja postkaardid lk. 64–74.
30. M. Zabolšev, S. Babintšev «N. K. Roerichi teosed postkaartidel» lk. 61–72.
31. V. Verotski jt. «Kiiev illustreeritud postkaartidel» lk. 80–95.
32. M. Peisik «Parteikirjastuse «Vperjod» margid-portreed (1906–1907. a.)» lk. 96–98.
33. I. Bugajevitš «Suur sõnakunstnik» (N. V. Gogol) lk. 94–107.
34. M. Zabolšev «Gogolist tema eluajal tehtud portreed postkaartidel» lk. 108–114.
35. M. Zabolšev «Võidukas kevad» lk. 79–88.
36. L. Polskoi «Pjatigorsk. Ajalugu postkaartidel» lk. 103–117.
37. G. Zlenko «1919. a. leidmata postkaardid» lk. 118–119.
38. M. Zabolšev «Petrogradi 1917. a. postkaardid» lk. 96–110.

tud seeriast (prefix) SE 90. Mainimisväärt on siinkohal nimetada ka viperust, milline juhtus nende uute «Stephenson'i» viienaelaste trükkimisel. Nimelt – kui viimastest oli juba mitmed miljonid valmis, kellegi «terane silm» avastas, Stephensoni surma-aasta oli trükitud ekslikult erinevaks tõelisest (1848). Paratamatult – ei oleks ju võinud lasta liikvele vigatrükke – tulid need nüüd kõik armutult hävitada. Raudteede pioneeri George Stephensoni ei tohi ära vahetada temast mitte palju vähema kuulsusega poja Robert'iga (1803–1859). Viimane oli raudteede arengu algperioodi suurte ja kõrg-metallsildade konstrueerija.

Kõik praegu liikvelolevad pangatähed kannavad Inglise Panga pealaekuri G. M. Gill'i allkirja. On aga juba teatavaks tehtud, et see nimi asendub varsti uuega. Uuendusena alates uutest viienaelastest paberrahadest on kõigil Inglise paberrahadel ka tekst rahakujunduse – Copyright – kuuluvusest Inglise Pangale. Selline märgie ilmumus juba mõningate aastate eest Saksa Liitvabariigi rahadel.

(Järg 6. lk.)

Inglismaa uued pangatähed

(Algus 5. lk.)

Järgnevalt — 1992. aastal on ette nähtud praeguste kümneaegade tumepruunide ja tagaküljel Krimmi sõjast ja nüüd legendaarseks muutunud Inglise halastajaõe Florence Nightingale (1820—1910) pildiga paberrahade asendamine uutega, mis kujutaksid kirjanik Charles Dickens'i (1812—1870) portreed.

Tulevane kahekümneaeglane pangatäht — praegu W. Shakespeare (1564—1616) pildiga tuleb uuena teadlase-leiutaja elektrifüüsiku Michael Faraday (1791—1867) pildiga. Viiekümneaeglane pangatäht on oodata 1994. aastal, ühenduses Inglise Panga 300. a. juubeliga. Inglise Pank on praegu tuntud heatahtliku meelitusnimega «Old Lady from Threadneedle Street», eriti ajakirjanduses ning majandusringkondades. Seega City «Vana Daami» 300. aasta sünnipäevaks! Vastavalt sellele ka pildiks tagaküljel — panga esimese juhataja sir. John Houbloni portree.

H. OSI

Siit nurgast ja sealt nurgast

«Äripäev» teatab, et 25. aprillil võetakse Ahvenamaal kasutusele oma raha — taaler. Mündid on 10-, 20- ja 100-taalrised. Materjaliks vastavalt messing, vask-nikkel ja hõbe. Tiraaž — 50 000, 15 000 ja 10 000, pluss 10 000 komplekti. Mündiprojekti eluviija on Ahvenamaa Mänguautomaadiühing saarte peaministri loal. Soome Pank on kuulutanud taalri ebaseaduslikuks.

Kirkkonummi Filateeliaklubi noorteosakonna kutsel olid 22.—26. veebruarini külastäigul Soomes Eesti noored. Õibiti eri paikades filateliste peredes. Ametlik programm toimus Naantalisis Soinieme suvekodus. Soomes käisid Anne Aidla Tartust, Imre Jõks Põlvast, Relika Kadarik Kuressaarest, Tanel Lees Verioralt, Peep Rajavere Paliverest ja Rain Tamm Viljandist. Noorte saatjaks oli Endel Must.

«Eesti Raamatu» poolt välja antud POSTKAARDIKOMPLEKTID

Alates 1965. aastast on kirjastus «Eesti Raamat» välja andnud postkaardikomplekte ja voldikuid. Nimetatud väljaanded on nummerdatud ja varustatud indeksiga «L».

Voldikud, mille pildidel numbrid puuduvad, on järjestatud «Eesti Raamatu» postkaartide toimetuses leiduvate andmete põhjal.

Jrk. nr.	Nimetus	Arv	Numbreid komplektis	V. a. aasta	
1.	Tallinn	9	1—9	1965	väikevoldik
2.	Tartu	9	10—18	1965	— „ —
3.	Pärnu	9	19—27	1965	— „ —
4.	Eesti NSV	9	28—36	1965	— „ —
5.	Lõuna-Eesti	9	37—45	1966	— „ —
6.	Eesti Riiklik Vabaõhumuseum	8	46—53	1966	— „ —
7.	Põhja-Eesti	9	55—63	1968	— „ —
8.	Viljandi	9	64—72	1968	— „ —
9.	Tallinn	8	73—81	1969	— „ —
10.	Nõuk. Eesti üldlaulupidu	8	82—90	1969	— „ —
11.	?	8	91—99		
12.	Eesti NSV revolutsioonimälestisi	9	100—108	1967	— „ —
13.	Eesti NSV	14	109—122	1967	15x10,5
14.	Kohtla-Järve	8		1971	väikevoldik
15.	Võru	8		1971	— „ —
16.	Eesti Rahvariided	15	160—174	1969	15x10,5
17.	Väikesed meistrid	15	175—189	1970	15x10,5
18.	?	8	190—197		
19.	Haapsalu	8	198—205	1971	väikevoldik
20.	Kadrioriorg	8	206—213	1971	— „ —
21.	Vana Tallinn	16	213—228	1972	14x9
22.	Buratino ja ta sõbrad	15	229—243	1972	14x9
23.	Tallinn	16	244—259	1973	14x9
24.	Tõestisündinud muinasjutud	15	260—274	1974	14x9
25.	Eduard Vilde radadel	15	275—290	1975	14x9
26.	Saaremaa	15	291—307	1974	14x9
27.	Eesti NSV	15	308—322	1975	15x10,5
28.	Tartu Riiklik Ülikool	15	324—338	1974	14x9
29.	Tantsi-tantsi	16	340—355	1975	18x14
30.	Seened	11	356—366	1976	15x10,5
	?	6	367—372		
31.	Таджикские ювелирные украшения	10	373—382	1974	15x10,5
32.	Tallinn tuledes	15	383—397	1976	15x10,5
33.	Pärnu	16	399—414	1976	15x10,5
34.	Kadrioriorg	15	415—329	1976	15x10,5
35.	Narva	13	431—443	1976	15x10,5
36.	Eesti Raamat	15	444—458	1975	15x10,5
37.	Tallinn	16	459—474	1976	15x10,5
38.	Meid kutsub loodus	16	475—490	1977	15x10,5
39.	Vabaõhumuseum	16	491—506	1977	15x10,5
40.	Kohtla-Järve	15	507—521	1976	15x10,5
41.	Oskar Luts	12	521—532	1978	15x10,5
42.	Tallinn	16	534—549	1978	15x10,5
43.	Võistlusjahid	16	550—565	1978	15x10,5
44.	Hiumaa	16	566—581	1978	15x10,5
45.	Tuletorned Eestis	16	582—597	1979	15x10,5
46.	Lahemaa	15	598—612	1978	15x10,5
47.	«Tõe ja õiguse» radadel	15	614—628	1977	15x10,5
48.	Piltpostkaarte muuseumist	16	629—644	1979	14x9
49.	Tartu	16	645—660	1978	15x10,5
50.	?		661—675		
51.	Loodusest ruumi	16	676—691	1979	15x10,5
52.	Eesti rahvapille	14	692—705	1979	15x10,5
53.	Eesti järvi	16	706—721	1979	15x10,5
54.	?	16	722—737		
55.	Loodusest ruumi II	14	738—751	1980	15x10,5
56.	Meremuuseum	16	754—769	1979	15x10,5
57.	Haapsalu	16	770—785	1979	15x10,5
58.	Võistlusjahid	16	786—801	1980	15x10,5
59.	Loodusest ruumi III	14	802—815	1980	15x10,5
60.	Harju rajoon	16	816—831	1981	15x10,5
61.	Tööpunalipu ordeniga S. M. Kirovi nimeline näidis-kalurikolhoos	15	832—846	1980	15x10,5
62.	Piltpostkaarte muuseumist	16	847—862	1981	14x9

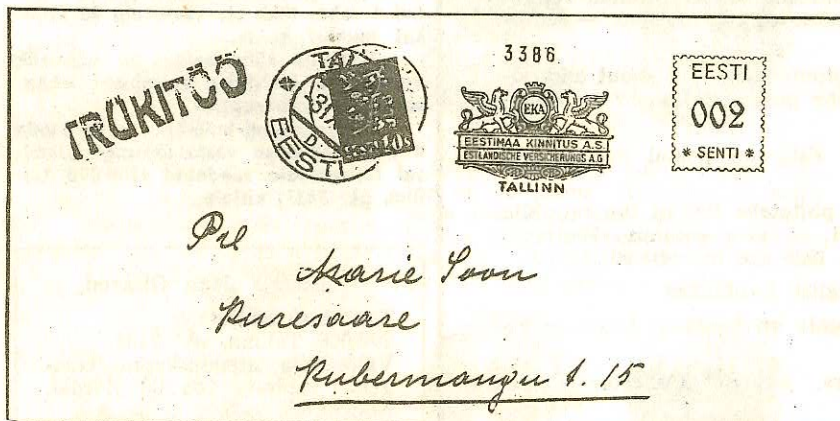
63. Viljandi	16	863—878	1982	15x10,5
64. Hiiumaa	15	879—893	1982	15x10,5
65. Pärnu kalur		894—905	1982	14x9
66. Universitas Tartuensis	16	906—921	1982	15x10,5
67. Tartu Riiklik Ülikool	16	922—937	1982	15x10,5
68. Eesti jõgesid	14	938—951	1982	15x10,5
69. Praktiline perenaine	16	952—967	1983	15x10,5
70. Loodusest ruumi IV	16	968—983	1983	15x10,5
71. Aediirised	16	984—999	1984	15x10,5
72. Iidne Tallinn	14	1000—1013	1986	15x10,5
73. Eesti Riiklik Vabaõhumuuseum	16	1016—1031	1984	15x10,5
74. Lõuna-Eesti	16	1032—1047	1984	15x10,5
75. Etnograafiamuuseum	16	1048—1063	1984	15x10,5
76. Vanad pildid Tallinnast	15	1064—1078	1984	15x10,5
77. Haanjamaa	16	1079—1094	1984	15x10,5
78. Piltpostkaarte muuseumist. Pärnu.	15	1095—1109	1984	14x9
79. Tartu	15	1110—1124	1985	15x10,5
80. Praktiline perenaine II	16	1125—1140	1985	15x10,5
81. Toompea loss	15	1141—1155	1984	15x10,5
82. Tallinn	16	1156—1171	1985	15x10,5
83. Eesti linde	16	1172—1187	1987	15x10,5
84. Kevadililled	16	1188—1203	1986	15x10,5
85. Kalatoite	16	1204—1219	1986	15x10,5
86. Koerad	13	1220—1232	1987	15x10,5
87. Tallinna Polütehniline Instituut	16	1233—1248	1986	15x10,5
88. Matid ja nukud	16	1249—1264	1986	
89. Tallinna Linnamuuseum	16	1265—1280	1988	15x10,5
90. Lillepidu '86	16	1281—1296	1987	15x10,5
91. Piltpostkaarte muuseumist. Hääd uut aastat!	16	1297—1312	1988	14x9
92. Rakvere	16	1313—1328		
93. Saaremaa	16	1329—1344	1989	15x10,5
94. ?	16	1345—1360		
95. Hangevarjudes ma käin?...	16	1361—1376	1988	15x10,5
96. Ed. Vilde nim. kolhoos	14	1377—1390	1988	15x10,5
97. Elva	18	1391—1408	1989	15x10,5
98. Zoo	15	1409—1423	1989	15x10,5
99. Portreed. Zoo.	19	1424—1442	1989	21x15
100. Piltpostkaarte muuseumist. Virumaa.	17	1443—1459	1990	14x9
101. Piltpostkaarte muuseumist. Paide.	16	1460—1475	1990	14x9

Märkus: Osa numbreid on jäänud vabaks. Mõnel juhul on vahele jäänud komplekti üldnumbriks, või kaanepildi numbriks.

Hea kollektsionäär!

Kui Sul on andmeid, mis aitavad käesolevat nimekirja täiendada, või võimalikke vigu parandada, siis ole hea ja läheta need toimetuse aadressile!

Huvitav trükistöo-saadetis

Sisuks tavaline trükitud kindlustusfirma informatsioon. Normaalkaardiks 2 senti. Nii näitab ka frankotempel. Ja lisaks veel 10 senti! Mille eest! Postitempli kuupäev on 3. IX 34. Tagumine pool tühi.

Oksjonihaamri alt

Eesti Filatelistit ry oksjoni nr. 2 nimekirjas oli 331 numbrit. Arvukalt oli tervikasju (50), neist kasutamata Paro nr. 7 alghinnaks oli 500 FIM, heas seisukorras nr. 18 — 600 FIM. Eritempleid oli 20, margipoognaid 12, reklaamtempleid 9, postkaarte 21 nr-t, lennuposti 10, Eesti postmarke 105, eelfilateeliat 21 ja Saksa okupatsioonigaegseid postisaadetisi 34 nr-it.

Üheks kallimaks numbriks postmarkide seast oli 650 FIM-i Mi 46 ja 47 A ja B «Aita hädalist» posti-värskena. 600 FIM-i oli Mi 118 ja 125 ekspress-kirjal Soome (Eesti ja Soome sõjatsensuuri templitega). Mi 4 mõlemapoolselt trükitud paari alghinnaks oli 450 FIM.

Rekordalghind oli Petrogradi Saksa-Balti Komitee eraposti saksa templiga kustutatud postmargil — 1200 FIM-i.

Kahjuks ei ole toimetusel tänaseks veel andmeid oksjoni lõpptulemuste kohta. Arvestades seda, et oksjoni nr. 2 alghinnad on enamikus oksjoni nr. 1 lõpphinna, võib karta, et mitte kõik numbrid ei lähe kaubaks.

*

«Estonia» seltsi klubioksjoni rekordtulemuse saavutas postis kulgenud «PARO» kiri, mis alghinnalt 150 rubla tõusis 1200 rublani. Õige pea viis järgmine, seekord kasutamata «PARO», rekordi 1500 rublani.

*

Kurre 1/91 oksjonil on alapealkirja «VIRO» all numbrid 315—348. Alghinnad kõiguvad 10—100 margani. Enamuses on tegu postisaadetisega Eestist.

Siit nurgast ja sealt nurgast

Soome Filatelistide Liidu juhatus võttis 26. jaanuaril k.a. uute liikmete seas vastu ka Eesti Filatelistit ry. Soome Filatelistide Liidus on nüüd 83 liikmesorganisatsiooni.

Soome Filatelistide Liidu poolt kinnitatud Eesti ekspert on Bror-Erik Sahlstedt.

— * —

Statistika näitab, et 1989. aastal ilmus maailmas kokku 8654 marki ja 1061 plokki, seega kokku 9715 eksemplari. See on ca 200 eksemplari rohkem kui eelmisel aastal.

— * —

Firma Stanley Gibbons esindajad olid Moskvast ja Leningradist (hindasid 5 päeva jooksul tasuta soovijate margikogusid) möödunud aasta lõpus. Lootsid tagasi tulla tänava aprillis, mil on FIP-i patronaazi all toimuva filateelianäituse «Tähtede poole» ajal välja kuulutatud rahvusvaheline margioksjon.

Tutvustame kirjandust

«Ununenud Tallinn» on kena kujundusega värvitrükk raamatu peal-
kiri, mille autoriks on filokartisti-
dele hästi tuntud Valdeko Vende.
Ammuunustatud vaadete varal teeb
autor «jalutuskäigu ümber vanalin-
na», kasutades rohket illustratsioo-
nidenä pühiliselt vanu piltpostkaarte.

Ilmus müügile «Sovetski kollek-
tsioner» nr. 27 (1989). 208 leheküljest
92 kuulub filatealiale. M. Dobin ja
L. Ratner kirjutavad S.-Peterburi-
Petrogradi-Leningradi tähtsust post-
tist 24 leheküljel. Jatkub V. Ka-
minski «Postitariifid ennerevolutsioo-
niaegsel Venemaal» jt. 2 artiklit on
filokartiast. Aineks Urzumi ja Arhan-
gelski postkaardid. Numismaatikast
on 4 artiklit, neist mahukaim A.
Gdalinilt ja D. Robinsonilt: «A. S.
Puškin medalikunsti teostes». Bonis-
tikast on J. Ivonini ja J. Gogolini:
«Nõukogude riiklike sisevõidulaenu
obligatsioonide kataloog», ja V. Te-
rebovi: «Vene NFSV ja NSVL kesk-
väljaannete loteriipiletid».

Tänavuses «Filatelists» nr. 2 on
rikkalikult informatsiooni Soome Fi-
latelistide Liidu tegevusest ja tema
poolt pakutavast teenuseist. Lisaks
Timo T. Arvelini sulest 2 lehekülge
Soomet puudutavast Vene/Nõuko-
gude Liidu filatealiaalast materja-
list. Samavõrra on teavet ka Hans
Wasastjernalt Ahvenamaa omade
postmarkide kasutuse kohta ning
Orvo Bogdanoffilt Soome posti-
punktidest. Viimane, nagu alati,
temale omase eriti hoolika ja natu-
ke nostalgilise stiiliga. Lisaks tava-
kohaselt väärtuslikku teavet maa-
ilma oksjonelt, paari oksjoni nime-
kirjad ja lugematul arvul teabekil-
lukesi küll vürtsiga ja ilma. Tähele-

panu väärrib ka laialdane materjal
järelkasvule.

Filatelija SSSR nr. 1/91 toob li-
saks oma tavalistele rubriikidele
ära 25 aasta jooksul avaldatud ar-
tiklite bibliograafia esimese osa.
Kolme autori sulest on pärit artik-
kel «Vene I Maailmasõja aegsed vä-
liposti peapostkontorid». Ära on
toodud 16 peapostkontori nimed ja
22 erineva postitempli kujutused.

Keskliitena ilmuvas «Kodumaiste
postimaksevahendite kataloog-käsi-
raamatus» alustatakse II osaga: Uk-
raina postmargid.

Sama ajakirja 2. numbris jätkub
25 a. bibliograafia ja lõpeb artikkel
I MS-aegeist väliposti peapostkonto-
reist (14 postitempli kujutused).
Kaks artiklit on pühendatud NSVL
postmarkide erimitele: nr. 1245–1246
kordustrükk 1957. a.(?) ja 2135 viga-
trükk.

EF-il nr. 1/1991 toob ülevaated
neljalt toimunud näituselt: Nordia
'90, Baltica '90, Suomen Asema ja
Estonia '90, ning Soome noorfilate-
listide külaskäigust Eestisse. A. Tag-
el alustab vähemtuntud Eesti Va-
bariigi postiasutuste tutvustamist j.
T. Jüriado temaatilise näitusefilate-
lia probleemidega.

IBNS Journal nr. 4/90 toob ära
Dr. A. R. Michaelise artikli «The
Bank Notes of Science». 13 lehekül-
jel annab autor ülevaate paljude
tehnik- ja teadusalade teemalistest
paberrahadest. Eraldi tabelitena on
välja toodud tammid (20 nimetust),
naftaseadmed (17) ja tuntud tead-
lased teadusalade kaupa: astronoo-
mid (6), füüsikud (7), matemaati-
kud (3), filosoofid (3), keemikud (8),
bioloogid (9), geograafid ja maade-
avastajad (15), insenerid (7).

SUMMARY

The article «News in the history of numismatics of Estonian republic» on the front page tells about so far unknown coin designs — samples of coins of Estonian republic in 1922.

«The April Surprise of Eesti Post» (Estonian Post) is about additional franking marks of Estonian Post on the postal stationery — illustrated envelopes of the Soviet Union.

«New postal marks» introduces new Estonian postal marks soon coming into use.

Some information is given about the philatelic life in the republic, the Finnish Post's issue program of 1991, a new column «Philatelic ABC» and the medals made by «ARS» in 1990 are introduced.

H. Osi has written about the new English banknotes.

Ü. Kiiler's article deals with the insignia on boots in Estonian republic.

Philocartia in «Sovetski kollektsioner» («Soviet Collector») gives a bibliography of articles.

M. Haavamäe has compiled the list of sets of postcards of «Eesti Raamat» («Estonian Book») with the index «L».

There are also the usual columns «Varia», «Auction news» and «New Literature».

Näitus

«Laulutraditsioonid»

21. aprillil avati Tallinna Linna-
muuseumis klubi «Hõbevalge» näi-
tus. Kahes saalis asuv väljapanek
on koostatud laulupidude-ainelistest
märkidest ja postkaartidest ning see
on senieksponeerituist kõige täieli-
kum.

Näitus jääb avatuks kuuks ajaks.

Kuulutused

Vastused saata aadressil: 200 090
Tallinn, postkast 3435 ja lisada kuu-
lutuse indeks.

HK-20. Otsin tungivalt järgmisi
Anni Swani teoseid: «Ihnur-Mati jõu-
luõhtu» (Tallinn, 1940), «Tottisalmel
pärija» (Tartu, 1934), «Jänes Wem-
melsääre juhtumised» (Tallinn, 1923.
EKS Noorsoo Kirjavara nr. 58), «Kaa-
rina suvi» (Tartu, 1932), «Olli elu-
kool» (Tallinn, 1928. Noorusmaa jutu-
kirjastik nr. 13), «Vihase hauka van-
gina» (Tallinn—Haapsalu, 1925. Kooli
näiteava nr. 5). Tasumisel võimalikud
variandid. Ka vahetus.

HK-21. Motiivkoguja otsib metsa-
vedu, riisikasvatust, pesupesemist, pa-
berraha, malemängu lõngaketramist,
koeri vankri ees ja söögitegemist ku-
jutavaid postkaarte. Ost või vahetus-
linnavaadete vastu.

Ostame «Michel Rundschau» numb-
reid 1980-ndatest aastatest. Ootame
konkreetsid pakkumisi hinna ära-
näitamisega aadressil 203 200, Kär-
dla, pk. 4, Hiiu Kogujate Selts.

«Hiiu Koguja» teilmiseks Eestis
tuleb saata rahakaarti oma soovi TÄPSE
ärä näitamise aadressil 203 200, Kär-
dla, pk. 4, Hiiu Kogujate Selts, E. Viigi-
puu.

1991. a. ilmub neli numbrit ja üks
number koos saatkuluga maksab 70 ko-
pikat. 1990. a. numbreid on järele väga
vähese arvul, mistõttu nende hind on
nr. 1 ja 2 puhul 2 rubla ning 3 ja 4 pu-
hul 1 rubla tükk + saatkulu 20 kopi-
kat numbrit kohta.

Tellimus välismaale on võimalik
vormistada Helsingis kaupluses «Aka-
teeminen kirjakauppa».

Üksik-proovi- ja numbrit võib saada
4 rahvusvahelise vastuskupongi lisami-
sel toimetusele saadetud (200 090 Tal-
linn, pk. 3435) kirjale.

Toimetaja Jaan Otsason

Toimetuse aadress:
200 090 Tallinn, pk. 3435.
Väljaandja: arenduskeskus «Lei-
ger», aadress 203 200 Kär-
dla, Nõukogude v. 5.

Haapsalu Tr. Kär-
dla os. 04. 91.
Tell. nr. 171. 2500. Mahf 1 trp.

Hind 50 kop.